

Richard Ballantine 1940-2013

Door Manuel Stoffers

Tijdens Cycle Vision 2006 vroeg ik Mike Burrows om een handtekening in mijn exemplaar van zijn boek *Bicycle Design*. Een beetje ongemakkelijk voelde het wel: een volwassene die als een puberfan zijn idool om een handtekening vraagt. Maar mijn ongemakkelijkheid werd nog veel groter toen Burrows op de kleine bebaarde man naast hem wees en opmerkte dat ik dan toch zeker ook een handtekening van Richard wilde? Ik had geen idee over wie hij het had en wie de man was die het voorwoord in zijn boek had geschreven. Dat Richard Ballantine in de Engelstalige wereld veel bekender was dan Mike Burrows was me toen nog niet duidelijk.

Toen hij afgelopen mei overleed, werd Ballantine in de grote Britse kranten geëerd als 's werelds fietsgoeroe en "één van de meest invloedrijke en welsprekende pleitbezorgers van het fietsen, die generaties fietsers heeft geïnspireerd."

Op 2 juni werd zijn lichaam per fietskar en begeleid door fietsers naar zijn graf op de Londense begraafplaats van Golders Green vervoerd.

Richard was de zoon van het beroemde Amerikaanse uitgeversechtpaar Ian en Betty Ballantine, dat met zijn paperbacks in de jaren vijftig en zestig science fiction en fantasy (o.a. Tolkien) populair maakte. Zoon Richard werd zelf als schrijver en redacteur succesvol in het boeken- en tijdschriftengebied op *Richard's Bicycle Book*. Volgens de ondertitel was het simpelweg een handboek voor fietsonderhoud en fietsplezier, maar de inhoud behelsde veel meer dan dat. Het boek was behalve

een onderhoudsgids ook een gedreven pleidooi om aan de fiets een belangrijkere plaats in het moderne stadsvervoer te geven. De eerste editie verscheen in 1972 bij de uitgeverij van zijn ouders in New York. Het was de tijd van de 'Great American Bicycle Boom,' waarin de verkoop van fietsen voor volwassenen in de VS vertwintigvoudigde.

Sindsdien verschenen vele edities, varianten en vertalingen en wist Ballantine internationaal een miljoenenpubliek te bereiken. In Nederland werd in 1992 een rijk geïllustreerde vertaling gepubliceerd onder de titel *Groot Fietsenboek*, en later nog eens alleen de onderhouds-hoofdstukken (geloof ik) als *Uw fiets in goede conditie*. Enkele technische hoofdstukken verschenen overigens al in 1982 in de eerste jaargang van het maandblad *Fiets*, het eerste moderne fietstijdschrift in Nederland, dat niet toevallig door een Amerikaan werd uitgegeven.

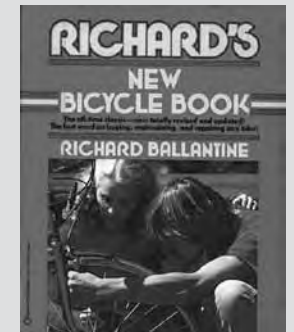
1972.

1976.

1979.

1987.

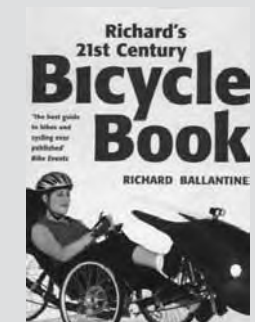
Maar de onderhouds- en reparatiehoofdstukken vormden niet de ziel van *Richard's Bicycle Book*. De inspiratie die voor veel lezers van het boek uitging, kwam voort uit Ballantines geloof in de fiets als vervoermiddel van de toekomst. De eerste zin van de editie uit 1984 luidde: "Zowie! De wereld

zal de 21ste eeuw binnen peddelen op miljarden fietsen." Ballantine wees uitgebreid op de noodzaak van fietsactivisme en de betekenis van fietsinnovatie voor het gebruik van de fiets. Vanaf het begin gaf hij in zijn *Bicycle Book* veel aandacht aan technische vernieuwingen en kregen ligfietsen, drie-

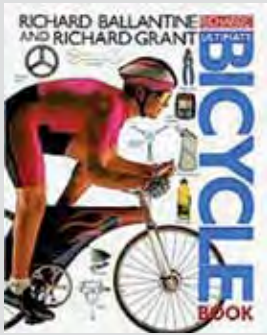
wielers en andere HPV's een prominente plek. Op het omslag van de millenniumeditie uit 2000 was de *Windcheetah* van zijn vriend Burrows te zien. Ballantine was betrokken bij de oprichting van de Britse HPV-club in 1983 en bleef daarbinnen actief. Later werd hij ook nog voorzitter van de vernieuwde IHPVA. Als zodanig maakte hij ten tijde van de Irak-oorlog in *Human Power 54* (2003)

Mike Burrows en Richard Ballantine, foto Bikefix.

Het omslag van het 21st Century Bicycle Book uit 2000, met een *Windcheetah*.

1992.

nog eens duidelijk wat zijn motivatie was om zich in te zetten voor fietsen en andere HPV's: "In ontwikkelde landen kunnen HPV's aan een groot deel van de transportbehoeften voldoen en zo het verbruik van benzine terugdringen. De afname in de omvang van de ecologische voetafdruk in termen van uit-

"Zowie! De wereld zal de 21e eeuw binnenpeddelen op miljarden fietsen."

putting van natuurlijke bronnen betekent dat er minder reden is om olie te verwerven door middel van economische of militaire overmacht. Bovendien is er minder schade aan het milieu en de menselijke gezondheid als gevolg van vervuiling. [...] In stedelijke omgevingen met een hoge bevolkingsdichtheid, waar de ruimte beperkt is, zijn fietsen en HPV's niet alleen zeer veel energiezuiniger dan motorvoertuigen, maar ook sneller. Bommen en

auto's gaan samen – en uiteindelijk zullen HPV's beide verslaan." Hier sprak de activist Ballantine, die zijn fietsonderhoudsboek in 1972 nota bene had opgedragen aan *Samuel Joseph Melville, Hero*, een anti-Vietnamactivist die na het plegen van bomaanslagen in New York in 1969 werd opgepakt en in 1971 om het leven kwam bij een mede door hem georganiseerde gevangenisopstand. Blijkbaar gaan ook fietsen en bommen soms samen.

Ballantine afgebeeld in een Burrows' Speedy in zijn *Ultimate Bicycle Book*, 1992.

Sebastiaan Bowier wordt op de schouders genomen door het Human Power Team Delft en Amsterdam na het behalen van het record.

133,78 km/u

Battle Mountain: Sebastiaan Bowier rijdt in Velox 3 wereldrecord op 200 m

Tekst en foto's
Bas de Meijer

De *World Human Powered Speed Challenge* (WHPSC) beloofde dit jaar een spannende strijd te worden. Er staan veel sterke teams aan de start. Nederland is goed vertegenwoordigd met Sebastiaan Bowier en Wil Baselmans in de *Velox 3* van het HPT uit Delft en Amsterdam, Jan Bos in de *Velox 5* en Ellen van Vugt in de *Velox S2* voor team Elan en team Cygnus waar vooral Jan Marcel van Dijken erg snel kan rijden.

Andere potentiële kandidaten zijn Damjan Zubovnik in de *Tusmobil*, Aurélien Bonnetau in de *Altair 4* van de IUT Anncy, en de University of Toronto met onder andere Todd Reichert en Trefor Evans. Uiteraard is ook Barbara Buatois weer aanwezig met de *Varna Tempest*, de fiets waarmee Sam Wittingham zijn record heeft gereden. De Schot Graeme Obree is er ook met zijn buikligger, maar niemand weet nog wat de potentie is van die fiets. Obree >